

Revaskülarize Koroner Arter Hastalık Kohortunda Obstüktif Uyku Apnesi Oluşumu ve Belirleyicileri

Occurrence and Predictors of Obstructive Sleep Apneain a Revascularized Coronary Artery Disease Cohort

Mustafa Saygın

SDÜ Tıp Fakültesi Fizyoloji AD, Isparta, Türkiye.

Obstrüktif uyku apnesi (OSA) ve koroner arter hastalığı (KAH) yaygın sağlık problemleridir. OSA, üst solunum yolunun tamamında ya da bir kısmındaki kolapsin (apne/hipopne) intermitan ataklarıyla karakterizedir. Polisomnografiye dayalı olarak OSA, uyku sırasında saatte 5 veya daha fazla apne/hipopne olarak tanımlanır. OSA'nın sınıflandırılması hem apne-hipopne indeksi (AHİ) hem de gündüz uyku halinin derecesi göz önünde bulundurularak yapılır. AHİ için sınır 15 kabul edilirse gündüz uyku hali dikkate alınmadan genel OSA prevalansı orta yaşlı genel populasyonda kadınlarda % 4, erkeklerde % 9'dur. Ancak KAH kohort çalışmalarındaki OSA prevalansına ilişkin bilgiler yetersiz kalmıştır. Farklı cerrahi tekniklerle (perkütan koroner girişim ve koroner arter bypass girişimi gibi) mekanik revaskülarizasyon sağlanan hastalarda tekrar revaskülarizasyon, miyokard infarktüsü ve kardiyovasküler mortalite riski mekanik müdahale sonrası ilk yıl içinde hala önemini korumaktadır. Bu olumsuz sonuçlara katkıda bulunan geleneksel risk faktörleri gündemde tutulurken, OSA'nın etkisi hala göz ardı edilmektedir. İsviçre'de yapılan kesitsel bir çalışmada OSA'sı olan KAH'lı hastalarda sürekli pozitif havayolu basıncı (SPHB)'in kardiyovasküler sonuçları tedavi etmedeki rolü araştırılmıştır. KAH'ı olan ve 6 aydan daha önce mekanik revaskülarizasyon girişimi yapılan 662 hasta üzerinde yapılan çalışmada bireylerin obezite durumları, diyabet ve hipertansiyon gibi eşlik eden ikinci hastalık durumları, KAH'ın şiddeti, anjiyografik bulguları, mekanik girişimin türü, sigara alışkanlıkları ve tıbbi öyküleri değerlendirilmiştir. Tüm hastaların kan lipid düzeyleri ne olursa olsun anti-hiperlipide-

mik ilaç kullandığı belirtilmiş ve hiperlipidemi, bazal komorbidite değerlendirmesine alınmamıştır. Hastalardan, 4 ayrı parametre ölçme kapasitesi bulunan kardiyorespiratuar poligrafi (KRP) yöntemiyle; nazal basınç, torakoabdominal hareket, kalp atış hızı ve oksihemoglobin satürasyonları, vücut pozisyonu ve hareketine dair bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca hasta tarafından algılanan gündüz aşırı uyku hali "Epworth Uykululuk Ölçeği [Epworth Sleepiness Scale (ESS)]" kullanılarak değerlendirilmiştir. Edinilen bilgiler ışığında bireylerin apne ve hipopne durumları incelenmiş. KRP değerlendirmesi ile OSA tanısı alan KAH'lı hastaların polisomnografi için 1 gece hastanede kalmaları sağlanmıştır.

Çalışmanın sonuçlarında yaş ortalamaları 64 olan 662 hasta üzerinde yapılan değerlendirmeler 422 kişinin OSA'sı olduğunu, 101 kişi de OSA'nın sınırda olduğunu göstermiştir. KAH'ı olan hastalarda geleneksel risk faktörleri ve OSA (% 63,8) karşılaştırıldığında ise OSA'nın diğer risk faktörlerinden daha sık görüldüğü fark edilmiş. Diğer risk faktörleri arasında yer alan, hipertansiyon % 56,7; obezite % 25,2; diyabet % 22,1; sigara kullanımı %20,1 ve pulmoner hastalıklar % 9,1 oranlarıyla OSA izlemiştir.

Beta blokörler, diüretikler, kalsiyum kanal blokörleri ve anjiotensin II antagonistleri gibi kardiyovasküler sistem üzerinde etkisini gösteren ilaç gruplarının kullanımı, OSA'lı hastalarda OSA'sı olmayanlara göre daha yaygın iken anjiotensin dönüştürücü enzim inhibitörleri ve hiperlipidemik ilaçların kullanımı bakımından gruplar arasında anlamlı fark bulunmadığı bildirilmiştir. Oral bir antikoagülan olan varfarin kullanımı OSA'lı hastalar arasında, aspirin/klopidoğrel

Doç. Dr. Mustafa SAYGIN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı Çünür, Isparta

Tel: 0246 211 36 05

E mail: fizyolog@gmail.com

Fax: +90 246 2371165

gibi antiagregan ilaçların kullanımı OSA'lı olmayan hastalarda sık görülmüştür.

Bireylerin demografik özellikleri ile OSA ilişkisi incelendiğinde; ya, cinsiyetin erkek olması, vücut kitle endeksi ve ESS skorlarının OSA ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkili olduğu ancak hipertansiyon, diyabet ve beklenenden farklı olarak sigara kullanımının OSA ile ilişkili olmadığı gözlenmiştir.

Çalışmanın sonuçlarını genel olarak değerlendirmek gerekirse KAH'ı olan ve mekanik revaskülarizasyon sağlanmış olan bireylerde OSA prevalansı, geleneksel risk faktörlerinden daha oldukça yüksek bulunmuştur. Hatta OSA'lı bireyler olmayanlara göre daha Őiddetli komorbidite profili gstermitirtir. KRP kayıtları KAH'ı olan hastaların 2/3'ünde OSA olduğunu göstermiştir. Aslında çalışmanın amacı prevalans değeri vermekten ziyade KAH'lı ve mekanik revaskülarizasyon sağlanmış hastalarda koroner arter bypass greftleme tedavisinin etkisini ortaya koymaktır. Bu nedenle test sonunda yapılan ESS skoru sonucunda OSA'sı olan bireylerin yaklaşık 2/3'nde gündüz aşırı uyku hali olduğu tespit edilmiş ve bu değerler genel popülasyonla karılatırılacak olursa oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak OSA'nın, KAH'ı olan ve revaskülarize edilmiş hastalardaki prevalansının yüksek olması Őaşırtıcı olmakla birlikte bu durumun tedavisinin mümkün olması, bu yeni risk faktörünün elimine edilmesi için önemlidir.

Kaynak

1. Glantz H, Thunstrm E, Herlitz J, Cederin B, Nasic S, Ejdeback J, Peker Y. Occurrence and Predictors of Obstructive Sleep Apnea in a Revascularized Coronary Artery Disease Cohort. Ann Am Thorac Soc. 2013;10(4):350-356 (*Sorumlu yazarın izni alınarak Türkçe'ye çevrilmiştir).